

**SOCIALNA
AKADEMIJA**

Ulica Janeza Pavla II. 13

1000 Ljubljana

www.socialna-akademija.si

Največji pogubni mit današnjega časa ...

Se sprašujete, kaj naj bi to bilo?

Mogoče je slišati čudno, ampak ta mit ni nič drugega, kot največkrat povedan stavek v našem prehitrem življenju in to je: »Nimam časa«.

V današnjem času je »nimam časa« postal glavni izgovor in opravičilo za naše nedelovanje. Je večni izgovor, da ne naredimo tistega, kar bi morali. Ne vzamemo si časa za svoj hobi, svoje bližnje, prijatelje in ne nazadnje, ne vzamemo si časa, da bi resnično naredili nekaj zase. Kdaj sem nazadnje prebral kakšno knjigo, tako samo za svojo dušo? Kdaj sem se nazadnje posvečal notranjemu miru? Kdaj sem nazadnje posvetil kakšno urico svojemu hobiju? Vprašanj je veliko, odgovorov pa skoraj ne najdem.

»Nimam časa« je tudi izgovor, da predolgo ostajamo v službi, ki nas obremenjuje in je sicer sploh ne maramo, da delamo stvari, ki nas v resnici ne zanimajo, a jih počnemo zaradi denarja.

Kakor koli si »nimam časa« razlagamo, vedno lahko ugotovimo, da si to dopovedujemo sami in nas v to nihče ne sili.

Posledično posvečamo čas tistim stvarem, ki jih moramo početi in počasi se oddaljujemo od svobodne volje, saj skoraj vsak naš korak določajo zunanji dejavniki. Postajamo bitja brez svobodne volje, duhovni invalidi. Naše življenje postaja prazno, vedno manj smiselno... Postajamo notranje nezadovoljni, razočarani ... Izgubljamostik z družino, otroki...

Dejansko se ne zavedamo, da je le čas tisto, kar je v resnici naša last.

Življenje moramo spremeniti na bolje. Vzeti si moramo čas zase in za stvari, ki jih želimo početi.

Čas je relativna stvar.

Saj veste, da je dolžina minute odvisna od tega, na kateri strani straniščnih vrat se nahajaš. Delajmo na tem, da bomo vedno na notranji.

Če se bomo zavedali, da je vzeti si čas tako samoumevno kot jesti, ko si lačen, potem bomo spet pridobili moč nad svojim življenjem. Naše življenje bo spet polno zadovoljstva in smeha.

In če je smeh pol zdravja, potem ... potem si tudi časa za zdravnika ne bo treba vzeti.

Aleš Vodeb

**SOCIALNA
AKADEMIJA**

Ulica Janeza Pavla II. 13
1000 Ljubljana

www.socialna-akademija.si

DAROVANJE ORGANOV –

plemenito dejanje, kaj pa možnost zlorab?

K izbiri teme za ta prispevek so me spodbudile novice, objavljene v kar nekaj medijih, ki povzemajo predlog nove ureditve na področju darovanja organov. Ker kot povprečna državljanka in hkrati v mojem primeru tudi kot pravnica pričakujem, da bo sprememba zakonodaje obstoječo ureditev spremenila na bolje, sem se v zadevo malo bolj poglobila in preverila, ali bo temu v konkretnem primeru res tako. Pa sem na koncu dobila občutek, da se s predlaganimi novostmi na tem področju stanje ne bo nujno izboljšalo, vsaj ne za vse vpletene. Po mojem mnenju bi namreč tukaj morali biti pozorni ne zgolj na osebe, ki organe nujno potrebujejo, ampak tudi na pravice tistih, ki organe dajejo.

V Republiki Sloveniji sedaj to področje ureja Zakon o odvzemu in presaditvi delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, ki določa pogoje za odvzem delov telesa žive ali umrle osebe zaradi presaditve z namenom zdravljenja. Ti pa se smejo opraviti le v primeru, ko drugačno zdravljenje primerljive učinkovitosti ni mogoče, če ne prinaša nesprejemljivega tveganja za živega dajalca in če so bile predhodno opravljene vse medicinske preiskave. Praviloma se tkiva oz. organi jemljejo iz mrtvega darovalca, potem, ko je po medicinski kriterijih z gotovostjo ugotovljena smrt dajalca, po predhodnem obvestilu svojcev darovalca. Od živega dajalca pa se jemljejo samo tkiva, ki se obnavljajo, zaradi presaditev osebi, s katero je živi genetsko, družinsko ali emocionalno povezan. Bistvo sedanje ureditve pa je, da je odvzem delov telesa po obstoječi zakonodaji možen le, če je dajalec v to pisno privolil (pred smrtjo) in je njegova pisna privolitev tudi uradno evidentirana. Vsakdo, ki želi biti darovalec, se tako lahko vpiše v register darovalcev po predpisanem postopku, na podlagi tega pa pridobi izkaznico darovalca.

Predlagana sprememba zakona pa uvaja sistem, ki ne zahteva več izrecno izjavljene privolitve posameznika v zvezi z darovanjem organov po smrti, ampak upošteva le izrecno izjavljeno voljo proti. To drugače povedano pomeni, da so darovalci vsi državljani RS s prebivališčem v RS (torej domneva privolitve) s tem, da lahko posameznik prepreči odvzem delov njegovega telesa po smrti le z izrecno pisno izjavo proti, podano pri osebnem zdravniku, ki jo ta potem takoj zabeleži na kartico zdravstvenega zavarovanja te osebe in posreduje naprej pristojnim organom. Tako bo namesto registra »za« uveden register »proti«. Poleg tega nov sistem ob domnevni privolitvi ne bo več zahteval ugotavljanja volje svojcev. Ti bodo lahko le na lastno pobudo ovrgli domnevo privolitve umrlega, če bodo navedli okoliščine, ki kažejo, da se umrla oseba za časa življenja ni strinjala za odvzemom delov telesa po smrti. Predlagana ureditev se mi zdi sporna zaradi pomislekov, ki sem jih zasledila na podlagi izpovedi zdravnikov, ki so bili sami neposredno udeleženi v teh postopkih presaditev človeških organov in so nekateri celo namenoma odstopili od izvajanje te dejavnosti. Praktično enotno mnenje le-teh je, da transplantacijska medicina šteje možgansko mrtve osebe za umrle, dejansko pa so to ljudje, ki so umirajoči, saj je npr. enojne organe (srca, jetra in pljuča) mogoče odvzeti le, če človek še diha (čeprav s pomočjo naprav za ohranjanje življenjskih funkcij) in mu še bije srce, sicer ti organi niso več

**SOCIALNA
AKADEMIJA**

Ulica Janeza Pavla II. 13
1000 Ljubljana

www.socialna-akademija.si

uporabni. In kot poudarja eden od teh zdravnikov« Kadar govorimo o darovanju organov, mislimo predvsem na ljudi, ki organe potrebujejo, skoraj pa pozabljam na življenje darovalcev, praviloma ponesrečencev. »In drug zdravnik podobno: »Pri vsaki operaciji se lahko zgodi, da se bolnikov krvni tlak in utrip nenadno izredno zvišata. To je pri normalni operaciji znamenje, da bolnik čuti bolečino ali je pod stresom in je treba temu prilagoditi anestezijo. Enako se dogaja pri presajanju organov, toda redko kdaj dajo anestezijo, ker kirurg domneva, da darovalec ne čuti ničesar več.«

Za zaključek: še vedno menim, da je darovanje organov zelo plemenita stvar. Tudi katoliška cerkev ga podpira, saj je papež Janez Pavel II v eni od svojih okrožnic zapisal, da je »eden od načinov gojenja pristne kulture življenja darovanje organov, ki je izvedeno na etično sprejemljiv način z namenom nudenja zdravja ali celo življenja bolniku, ki včasih nima drugega upanja. «Kljub temu pa menim, da predlagana rešitev o domnevni privolitvi ni ustrezna, saj bo na ta način tudi večja možnost zlorab. Dandanes, ko življenje ni več sveto in ko se da za denar kupiti vse, bodo v skrajnem primeru tisti, ki imajo denar, očitno tudi dele telesa lahko naročali kot »rezervne dele«, če jih bo na trgu več, kot jih potrebujemo iz strogo medicinskih razlogov. Sama pa zagovarjam stališče, da je vsak človek edinstven čudež stvarjenja od spočetja do naravne smrti in ne skupek »rezervnih delov« in da mora imeti kot tak možnost zdrsniti v večno življenje dostojanstveno, ne kot reciklažni objekt. Zato mu mora biti dana tudi možnost, da se sam odloči, ali želi biti darovalec, torej da bi morali še naprej imeti register »za« namesto predlaganega registra »proti«. Za to, da bi se za to plemenito darovanje odločilo več oseb, pa bi morali poskrbeti na druge načine, kar se je kot uspešno izkazalo tudi v nekaterih drugih državah npr. Belgiji, ki je organizirala v ta namen kampanjo za razširitev kroga darovalcev in je v zgolj nekaj mesecih podvojila njihovo število. Sicer je Slovenija že sedaj pri darovanju organov v evropskem povprečje 14-15 darovalcev na milijon prebivalcev, v letu 2008 smo dosegli celo številko 20.

Predvideno ureditev je kot sporno z vidika človekovih pravic označila tudi varuhinja človekovih pravic.

Irena Rudman

**SOCIALNA
AKADEMIJA**

Ulica Janeza Pavla II. 13
1000 Ljubljana

www.socialna-akademija.si

Potrebujemo RKC?

V medijih in predvsem na spletnih straneh in njih forumih, to je v mnenjih in debatah bralcev preko interneta, je v zadnjem tednu bilo veliko dopisovanja in kresanja mnenj o izjavi Vatikana o pedofiliji.

Vatikanski tiskovni predstavnik Federico Lombardi je izjavil, da so odgovori Cerkve in preiskave dokaz, da se odločno bojujejo proti zlorabam, ki so jih zagrešili duhovniki. Po njegovih besedah Cerkev sprejema odgovornost za taka dejanja, a ob tem opozarja, da je pedofilija mnogo širši družbeni problem.

Jasno mi je, da je pretirano poudarjanje takih novic v naših medijih na vrsti vedno, ko je en politični pol v krizi ali pa želi zamegliti ali prevpiti kakšen svoj greh. Sem se pa vseeno vprašal, in to bo bistvo mojega razmišljanja, ali kristjani res potrebujemo takšno RKC. Ali ne dela naši veri večje škode kakor koristi z vsemi temi grehi in izrojenostmi nekaterih svojih članov? Ali ne bi bilo bolje, če bi prevzeli sistem luterancev in si vsak po svoje razlagali božjo besedo. Morda kot v Ameriki, ustanovili svojo cerkev. Se morda zadovoljili le z osebno vero in branjem Svetega pisma? Poiskali kakšno sekto, ki bo manj zahtevna kakor RKC in njen nauk?

Za rešitev tega vprašanja sem poizkušal najti neko primerjavo z RKC, institucijo, ki ji je podobna. Menim, da sta dva najzlahtnejša, najtežja in najlepša poklica, poklic duhovnika in zdravnika. Tudi ljudje v vseh anketah na vprašanje, česa si najbolj želijo, odgovorijo z veliko večino, da zdravja. Tu je gotovo mišljeno zdravje na duši in na telesu. Zdravje je torej najvišji cilj ljudi za telo. Kristjani pa si seveda tudi želimo, kakor vsi drugi zdravja, ampak, ne samo telesnega in duševnega, pač pa tudi duhovnega. Duhovno zdravje pa pomeni jasna, globoka in neomajna vera. Za ti dve vrsti zdravja skrbijo zdravniki in duhovniki. Tudi sami začetki tako ustanove cerkve, kakor organiziranega zdravstva segajo v čas antike, zdravstva še malo prej, obe pa sta postali tudi pooblaščenici od države v svojem času, krščanstvo v času Cesarja Konstantina I. 313, medicina pa kasneje v času vladanja Marije Terezije. Nekaj časa sta bila obe instituciji edini dovoljeni in ščiteni od države.

S časom pa je krščanstvo izgubilo ta privilegij, v medicini pa so tudi bili dovoljeni razni drugi zdravilci izven uradne medicinske stroke.

Tako za zdravnike kakor duhovnike je potrebno dolgo šolanje. Za ene in druge veljajo strogi etični in moralni predpisi. Vsak mora za opravljanje svoje službe prejeti pooblastilo institucije, ki ji želi pripadati. Oba se zavežeta z prisego. Obema ljudje zaupajo svoja življenja, najgloblje skrbi in napake. Oba lahko naredita v življenju za ljudi veliko dobrega. Njune institucije so svetovnih razsežnosti, obravnavajo milijardo in več ljudi in še je veliko

**SOCIALNA
AKADEMIJA**

Ulica Janeza Pavla II. 13
1000 Ljubljana

www.socialna-akademija.si

podobnosti. Podobnosti so pa tudi drugačne. Pripadniki teh dveh poklicev so samo ljudje. Tudi v vodstvih teh dveh institucij so samo ljudje, ljudje s svojo voljo, žlahtnostjo, znanjem in tudi grešnimi nagnjenji, boleznimi, raznimi odmiki od normalnosti na vse strani.

Sedaj sledijo vprašanja, na katera si odgovori vsak sam. Ali bomo nehali hoditi k zdravnikom, ker je bil Mengele zdravnik? Ker je zdravnik zaradi malomarnosti povzročil smrt novorojenčka? Ker nekateri zdravniki opravljajo splav? Ker je zdravljenje pri alternativcih manj boleče? Ker so pozabili nekaj sto vzorcev pacientov, ki so imeli diagnozo sum na raka? Ker nekatere zdravnike zanima samo denar in so podkupljivi? Ker zdravniki ne živijo zdravo, ker kadijo, pijejo alkohol in se drogirajo? Bom poizkušal pri instituciji, ministrstvu za zdravje doseči, da se kaj od naštetega popravi ali vsaj ne ponovi? Kaj storiti?

Jani Rudman

**SOCIALNA
AKADEMIJA**

Ulica Janeza Pavla II. 13

1000 Ljubljana

www.socialna-akademija.si

Imeti otroka ali imeti zdravega otroka?!

V današnjem času se skoraj nič ne zgodi po naključju. Tudi otroci se večini parov rojevajo takrat, ko že imajo službo in stanovanje.

Glede na to, da se Slovenci povprečno ne odločamo za večje število otrok, se moramo vsaj na tistega 1,3 otroka po temeljitem premisleku dobro pripraviti.

Medicinska stroka ženskam, ki razmišljajo o naraščaju, svetuje zdravo življenje in vitamine vsaj tri mesece pred zanositvijo.

Ko do spočetja res pride, naj bi nosečnice opravile vrsto preiskav, tudi genetskih, ki naj bi potrdile, da se bo rodil res zdrav otrok. Za mnoge je pomembno tudi izvedeti kakšnega spola bo otrok, da zavese v sobi, posteljnina in voziček, ne bi bili slučajno napačne barve.

Do tu vselepo in prav, če so rezultati taki, kot jih bodoči starši želijo. Kaj pa če se kljub vsem pripravam in napotkom kaj zalomi?

Kaj če se pojavi tisti neželeni enaindvajseti kromosom ali pa kakšna druga nepravilnost?

Kaj potem? Kako se odločiti? Ali lahko preprosto vzamemo radirko in nerojenega kar enostavno paradiramo?

Če gledamo iz stališča, da je plod otrok, je to praktično tako, kot bi kronično bolnega človeka kar evtanazirali, saj je škoda truda, časa in stroškov, ker od njega tako ali tako ni koristi. Vsaj take ne, kot jo potrošniška družba od njega pričakuje.

Po drugi strani pa razumem starše, ki se ne morejo sprijazniti s tem, da njihov otrok ne bo tak, kot so želeli in pričakovali in se ne čutijo sposobne prenašati bremen starševstva otroka s posebnimi potrebami.

Gospod Marko Šraml mi je ob priliki rekel, da se posebni otroci rodijo z nekim namenom, posebnim ljudem; da prinašajo v družino vero, luč in veliko brezpogojne ljubezni.

Pa jih res sprejemamo tako v času, ko marsikdo misli, da so glavne vrednote lepota, popolnost, bogastvo in življenje brez truda?

Verjamem, da je bilo včasih drugače. Ljudje so enostavno zaupali Bogu, verjeli v božjo pomoč in imeli otrok toliko, kot jih je pač Bog dal. Vsak otrok je bil zanje božji dar, pa četudi malo drugačen.

Klavdija Vodeb